

ХУЛОСАИ

шурои якдафъаинаи диссертатсионии 6D.KOA-048 дар назди МДТ
«Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» аз рӯйи
диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____

Қарори шурои диссертатсионӣ аз 11.04.2026, протоколи №46 барои
сазовор донистани Шомуродова Барқия Раҳматуллоевна, шаҳрванди
Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ.

Диссертатсияи Шомуродова Барқия Раҳматуллоевна дар мавзӯи
«Масъалаҳои инкишофдиҳанда дар курси математикаи мактабӣ,
функсияҳо ва принципҳои истифодабарии онҳо дар ҷараёни таълими
математикаи мактабӣ (тибқи маводи алгебраи синфҳои 7-8)» аз рӯйи
иختисоси 5.3.4. Назария ва методикаи таълиму тарбия (5.3.4.1. Назария
ва методикаи таълими математика (таҳсилоти умумӣ)) дар ҷаласаи
шурои якдафъаинаи диссертатсионии 6D.KOA-048-и назди МДТ
«Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» (воқеъ дар
суроғаи 735140, шаҳри Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67; фармоиши Комиссияи
олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз
04.08.2025, таҳти №272/ҳя) 31- уми январӣ соли 2026 суратмаҷлиси №4 ба
ҳимоя қабул карда шуд.

Довталаби дараҷаи илмӣ Шомуродова Барқия Раҳматуллоевна 11-
уми декабри соли 1984 дар шаҳри Кӯлоби вилояти Хатлон таваллуд
шудааст. Соли 2007 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳ
Рӯдакӣ аз рӯйи ихтисоси математикаи амалӣ хатм кардааст.

Шомуродова Барқия Раҳматуллоевна аз соли 2020 ба ҳайси
унвонҷӯи кафедраи алгебра ва назарияи ададҳои Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ буда, айнӣ ҳол дар
вазифаи муаллими калони кафедраи алгебра ва назарияи ададҳои

Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни фаъолият менамояд.

Диссертатсия дар кафедраи алгебра ва назарияи ададҳои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни омода гардидааст.

Рохбари илмӣ: Ғуломов Исом - доктори илмҳои педагогӣ, профессор, профессори кафедраи «Математикаи олӣ ва методикаи таълими он»- и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Муқарризони расмӣ: Исомов Озод Азимович - доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи «Нақшакашӣ, геометрияи тасвирӣ ва методикаи таълими он»- и Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров ва **Хоҷаев Амрохон Мирзоевич** - номзоди илмҳои педагогӣ, и.в. дотсенти кафедраи математикаи олӣ ва фанҳои табиатшиносии Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон.

Муассисаи тақриздиханда – Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба диссертатсияи Шомуродова Б.Р. бо имзои раиси ҷаласаи декани факултети механикаю математикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон н.и.тех., дотсент, Саидзода Исроил Маҳмад, эксперт, н.и.п., мудири кафедраи методикаи таълими математика ва геометрия Қурбонзода Сулаймон Раҷаб ва котиби ҷаласаи н.и.ф.-м., дотсенти кафедраи методикаи таълими математика ва геометрияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Неъматзода С.Н. омода гардида, бо имзои ректори донишгоҳ д.и.х., профессор Насриддинзода Э.С. аз 14-уми март соли 2026 тасдиқ шудааст. Мазмунӣ тақриз мусбат мебошад. Дар он мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба соҳаи илми эълоншуда, мубрамияти мавзӯи таҳқиқот, нағзони илмӣ диссертатсия, моҳияти илмӣ-назариявӣ ва амалии он, дараҷаи этимоднокии диссертатсия, саҳми илмӣ довталаб дар ҳалли масъалаҳои илмӣ, инчунин мутобиқати тахассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ зикр гардидааст. Муассисаи пешбар қайд намудааст, ки диссертатсияи номзодии Шомуродова Б.Р. дар мавзӯи «Масъалаҳои инкишофдиханда

дар курси математикаи мактабӣ, функцияҳо ва принципҳои истифодабарии онҳо дар ҷараёни таълими математикаи мактабӣ (тибқи маводи алгебраи синфҳои 7-8)» ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267, бо тағйиру иловаҳо аз 26-июни соли 2023, №295) ҷавобгӯ буда, дар маҷмӯъ, метавон иброз намуд, ки довталаб барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.4. Назария ва методикаи таълиму тарбия (5.3.4.1. Назария ва методикаи таълими математика (таҳсилоти умумӣ)) сазовор мебошад.

Довталаби дараҷаи илмӣ 20 интишороти илмӣ нашр намудааст, ки 18 адади он оид ба мавзӯи диссертатсия мебошанд. Дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 4 мақола ба нашр расонидааст.

1. Гуломов, И.Н., Шомуродова Б.Р. Масъалаҳои инкишофдиҳанда ва истифодаи онҳо дар таълими алгебраи синфи 8 [Матн] / Гуломов И.Н., Шомуродова, Б.Р // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар. – 2022. - №1/3 (101). - С. 150-156.

2. Шомуродова Б.Р. Аналогия - асосиҳои масъалаҳои математикии инкишофдиҳанда [Матн] / Б.Р. Шомуродова // Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар – 2024 - №1/2 (122). – С. 306-313.

3. Шомуродова, Б.Р. Мақсад ва мавқеи масъалаҳои инкишофдиҳанда дар таълими математикаи мактабӣ [Матн] / Б.Р. Шомуродова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2024. - №12 Қисми 2. – С. 294-301.

4. Шомуродова, Б.Р. Мафҳуми масъалаҳои инкишофдиҳанда ва функцияи онҳо дар курси алгебраи мактабӣ [Матн] / Б.Р. Шомуродова // Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон – 2024. - №2 (46). – С. 279-286.

Ба унвонии шурои диссертатсионии 6D.KOA-048 тақризҳои зерини ғайрирасмӣ ба автореферати Шомуродова Барқия Раҳматуллоевна ворид шудаанд:

1. Мирзоев Раҳмоналӣ Раҷаб – д.и.п., мудири кафедраи методикаи таълими математикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни. Тақриз мусбат арзёбӣ шудааст.

2. Азимова Назира Самадовна – д.и.п., мудири кафедраи математика ва информатикаи МДТ «Донишгоҳи байналмиллалии Хуҷанди»- и Донишгоҳи дбайналмиллалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст.

3. Собиров Абдусабур Шукурович – д.и.п., дотсенти кафедраи алгебра ва назарияи ададҳои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Тақриз мусбат арзёбӣ шудааст.

4. Шарипова Фотима – н.и.п., муаллими калони кафедраи методикаи таълими математика ва технологияи иттилоотии Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров. Тақриз мусбат аст.

5. Файзуллозода Фарҳод Раҷаб - н.и.п., муаллими калони кафедраи информатикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Тақриз мусбат арзёбӣ шудааст.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо дарназардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-75-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267, бо тағйиру иловаҳо аз 26.06.2023 №295), интихоб ва таъин гардидаанд. Интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар ба он асоснок мегардад, ки онҳо мутахассисони бевоситаи соҳаи педагогика буда, дар қорҳои илмию таҳқиқотӣ фаъолона иштирок менамоянд ва дар ин самт асару мақолаҳои зиёде таълиф кардаанд, ки мазмуну муҳтавои онҳо ба мавзӯи диссертатсияи мазкур иртибот дорад.

Шурои диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ масъалаҳои зерин мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд:

- коркард ва аз ҷиҳати амалӣ асоснок намудани амсилаи илмӣ–назариявӣ ва методию амалии мавзуи таҳқиқотӣ доир ба «Масъалаҳои инкишофдиҳанда дар таълими математикаи мактабӣ;
- муайян ва арзёбӣ намудани методҳои гуногуни ҳалли масъалаҳои инкишофдиҳанда, раванди шаклҳои ташкили таълими он ва принципҳои истифодабарии онҳо дар инкишофи тафаккури мантиқию фаъолгардонии хонандагон аз сикли фанҳои умумитабӣ;
- муайян намудани вобастагии курси алгебраи мактабӣ ба масъалаҳои инкишофдиҳанда, методҳо ва истифодабарии онҳо дар таълим;
- таҳия ва мураббат гардонидани масъалаҳои инкишофдиҳанда вобаста ба талаботи замони оид ба ҳар як мавзуи китобҳои дарсии фанни алгебраи синфҳои 7-8;
- муайян намудани бартарияти омӯзиши масъалаҳои инкишофдиҳанда дар таълими математикаи мактабӣ дар асоси барномаи таълимӣ, тавассути озмоишҳои педагогӣ;
- омӯзиш ва таҳлили асоснок кардани ҷиҳатҳои педагогию психологӣ ва методии масъалаҳои инкишофдиҳанда дар таълими математика;
- тартиб додани феҳрист вобаста ба мавзуҳои алгебраи синфҳои VII-VIII, ки ҳангоми омӯختани онҳо, ҳал кардани масъалаҳои инкишофдиҳанда имконпазир мебошад;

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот дар ҷанбаҳои зерин зоҳир мегардад:

- иборат аз ҷустуҷӯ ва дарёфти ҷанбаю самтҳо вобаста ба таҳия ва асосноккунии назариявӣ ва сохтори фаъолгардонӣ ва ташаккули тафаккури математикии хонандагон мебошад. Рушди ҷанбаҳои

масъалаҳалкунӣ, инкишофи фаъолияти ҷустуҷӯию эҷодии онҳо дар заминаи ягонагии самтҳои мундариҷавӣ ташаккул меёбанд;

– методи муосири раванди таълим аз омӯзгорон фаъолияти педагогию касбӣ талаб намуда, водор месозад, ки аз ҷониби онҳо интиҳоб ва самаранок истифода намудани шакли усулҳои таълими анъанавӣ, методҳои муосири раванди таълим бо истифодаи масъалаҳои мантиқии инкишофдиҳанда бо назардошти навоварии раванди таълиму тадрис, аз фанни алгебраи мактабӣ ба миён гузошта шавад;

– ҷанбаҳои амалии таҳқиқот аз таҳияю мураттабсозии модели таҳқиқот, методика ва амалисозии мавзуи рисолаи илмӣ оид ба «Масъалаҳои инкишофдиҳанда дар курси математикаи мактабӣ, функция ва принципҳои истифодабарии он иборат мебошанд. Дар як қатор таҳқиқоти методӣ амалии олимон барои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, тарбияи масъалаҳалкунии хонандагон, намунаи нақшаҳои гузаронидани маҳфилҳои фанӣ, мушоҳидаҳои аналогӣ, анализ ва синтезкунӣ ва дигар машғулиятҳои беруназсинфӣ, бо ёрии муаллимону методистони касбӣ таҳлил карда шудааст;

– дар раванди фаъолияти таълимии муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ шароити педагогии беҳтари математикаи мактабӣ бо масъалаҳои инкишофдиҳанда, функция ва принципҳои истифодабарии онҳо дар ҷараёни таълими хонандагон ба тариқи озмоишҳо асоснок карда шуданд;

– дастури методии таҳия ва татбиқшуда доир ба масъалаҳои инкишофдиҳанда, функцияҳо ва принципҳои истифодабарии он дар курси алгебраи синфҳои 7-8 имконият медиҳад, ки раванди тафаккури математикии хонандагон дар фаъолияти педагогӣ мақсаднок ба роҳ монда шавад;

– тавсияҳои илмӣ амалӣ нисбати омӯзиши масъалаҳои инкишофдиҳанда дар курси математикаи мактабӣ, функцияҳо ва принципҳои истифодабарии онҳо дар ҷараёни таълими математика

ҳамчун аломати муҳимми таълими алгебраи синфҳои 7-8 муайян карда шуданд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот дар нуктаҳои зерин таъмин гардидаанд:

– дар амалияи корҳои таълимию тарбиявии ҳамаи муассисаҳои таълимӣ курсҳои баланд бардоштани ихтисоси муаллимони ҷумҳурӣ роҳандозӣ шудааст;

– машғулиятҳои назариявӣ амалӣ аз фанни алгебраи синфҳои 7-8 дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии шаҳри Душанбе, шаҳри Кӯлоб, ноҳияи Кӯшонӣ шаҳри Бохтар татбиқ шудаанд;

– ҷанбаҳои педагогии омодаسازی хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ вобаста ба таълими математикаи мактаби бо масъалаҳои инкишофдиҳанда таҳия карда шуданд;

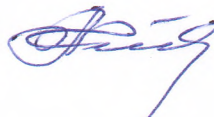
тавсия ва дастурҳои методӣ марбут ба таълими инкишофдиҳандаи математикаи мактабӣ барои хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ пешниҳод гардидаанд.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ. Саҳми шахсии муаллиф дар иштироки бевоситаи ӯ дар марҳилаҳои таҳқиқот: интиҳоб, таҳия, коркард, банақшагирию асосноккунии мавзӯ, тартиб додани сохтори рисола, муайян кардани мақсаду вазифа ва объекту предмет, ҷустуҷӯ ва дарёфти адабиёти зарурӣ оид ба мавзӯи таҳқиқот, ҷамъоварӣ ва мураттабسازی маводи озмоишҳои педагогӣ ва коркарди оморию риёзии онҳо, таҳлилу корбаст ва тарҳрезии натиҷаҳои корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ, таҳия ва нашри мақолаҳои илмӣ, иштирок дар чорабиниҳои илмӣ, ҷамъбасти натиҷаҳои бадастомада ва таҳияи диссертатсия таҷассум меёбад.

Дар ҷаласаи шурои якдафъаинаи диссертатсионӣ аз санаи 11- уми апрели соли 2026 оид ба сазовор донистани Шомуродова Барқия Раҳматуллоевна бо дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ қарор қабул карда шуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионӣ 14 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла 5 нафар докторони илм - мутахассисон аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 14 нафар иштирокдоштагон дар ҷаласа, ки ба шуро шомил буданд, овоз доданд: тарафдор - 14 нафар, муқобил - нест, бюллетенҳои безътибор - нест.

Раиси шурои диссертатсионӣ

Сатторов А.А.

Котиби илмӣ

шурои диссертатсионӣ

Раҳматуллоҳзода Ш.Р.

“_11_” ____04____ 2026

